

Willem Jacobs

DE
SPIRITUELE
DIMENSIE
VAN DE
ZIEKTE
VAN LYME



Achtergronden van een gecreëerde ziekte -
oproep tot verdieping

Willem Jacobs

De spirituele dimensie van de ziekte van Lyme

Achtergronden van een gecreëerde ziekte –
oproep tot verdieping



AnkhHermes

Inhoud

Inleiding 9

Hoofdstuk 1: Falende geneeskunde 15

Wat kan er bij de behandeling van lyme fout gaan? 15

Heeft het wel zin om de Borrelia te bestrijden? 20

Ontgiften van het fysieke lichaam 26

Reguliere visie op lyme: het beest moet dood 31

Alternatieve behandelaars, doen die het beter? 35

Hoofdstuk 2: Lyme en lymers (een typologie) 41

Lymers, wat voor mensen zijn dat? 41

Lyme, wat voor een ziekte is dat? 42

Mercurius dubbelop 43

Een plant tegen innerlijke stilstand 44

Lyme en doodskrachten 45

Lyme en kwik 46

Waarom heb ik lyme? 50

Hoofdstuk 3: De ontstaansgeschiedenis van Lyme 53

Old Lyme, het oude licht 53

De duisternis op Plum Island 57

De Borrelia als evenbeeld van de mens 62

Verdonkeremanen van de waarheid 67

Hoofdstuk 4: Het hertenvolk in het verleden 73

Er kwam licht uit haar hoofd 73

Het lichtgewei van de Germanen 75

Toen en nu 79

Ik, Caesar 80

In naam van God 83

Hoofdstuk 5: De hertenmens en de toekomst 87

Lyme is een aanval op het Ik 87

Lyme en het zwart geworden gewei 89

Strepen door de rekening 91

Hertenmeditatie 94

Wat leren we van het hert? 95

Licht op Lyme 98

Recente veranderingen in de geestelijke wereld 100

Hoofdstuk 6: Lyme als scholingsweg 105

Ontgiften van de ziel 105

6 Gezonde voeding voor geest en ziel 106

Het omslagpunt 109

Lessen van Meester Lyme 110

Hoofdstuk 7: Scholing voor de geest 119

De mensenschool 119

Denken en waarnemen 126

Ontgiften van de geest 129

Scheppen in vrijheid 133

Het menselijk lichtgewei, samenvatting 134

Nieuwe zintuigen oefenen 139

Slotwoord 147

Appendix 151

Noten 155

Inleiding

Dit boekje is geschreven voor alle mensen die lyme hebben en die maar niet beter worden. Het is geschreven vanuit een pijnlijke ervaring. Door de ziekte van Lyme heb ik mijn lieve vrouw Elle helemaal gehandicapt en dement zien worden. Terwijl Elle steeds verder ziek en stapje voor stapje wezenloos werd heb ik mijn webwinkel, waarin ik natuurlijke middelen (vooral kruiden) voor de ziekte van Lyme verkoop juist zien opbloeien. Ik heb veel nagedacht, gepraat en gelezen over lyme. Ik heb tijdens het steeds zieker worden van Elle een boek over lyme vertaald en er ook zelf een geschreven. Al jarenlang heb ik via mijn winkel contact met veel lymepatiënten en ook met veel lymebehandelaars. Maar ondanks dit alles heb ik, samen met wisselende behandelaars, mijn eigen Elle – die nu al jaren vanwege haar lyme niets meer kan en in een verpleegtehuis woont – niet van deze ziekte af kunnen helpen.

Door het intensief meemaken van haar ziekte beleef ik haar als mijn levenslerares. Bij het schrijven van dit boekje zie ik haar ook als degene die door haar offer mij in staat stelt om

dit te doen. Wat ik doe is proberen te begrijpen wat lyme is en dit zoveel mogelijk aan anderen door te geven.

Helaas is Elle niet de enige die hard door lyme is getroffen. Er zijn meer mensen zoals Elle, en nog meer mensen bij wie dit in de toekomst kan gaan gebeuren. Dit laatste is een belangrijke reden om mijn ervaringen op te schrijven en door te geven.

Het boek dat ik vertaalde is van W.D. Storl en heet *De ziekte van lyme* (AnkhHermes, 2012) en het boekje dat ik zelf schreef heet *Lyme natuurlijk genezen* (AnkhHermes, 2013). Het laatste is ook in het Frans vertaald: *La maladie de Lyme*. Mijn webwinkel heet www.kaardeshop.nl en mijn infosite www.lymenatuurlijkgenezen.nl.

Niet door allerlei opleidingen en officieel onderzoek, maar gewoon door eenvoudige zelfstudie, het leven met de ziekte van Elle en door het delen van ervaringen met vele lymepatiënten, ben ik ervan overtuigd geraakt dat je van lyme niet kunt genezen met alleen maar fysieke middelen. Anders gezegd, met antibiotica, kruiden of met apparaten, zoals bioresonantie-apparaten, kun je van lyme – en zeker chronische lyme – gewoon niet afdoende, niet definitief genezen. Om te kunnen genezen is meer nodig. Mensen die goed door de ziekte heen komen, want die zijn er, kunnen dat ook bevestigen. Dat wat ‘meer nodig is’ ligt op het spirituele vlak, op wat psychisch en geestelijk is.

Om voor wat betreft het doel van dit boekje meteen maar met de deur in huis te vallen: ik wil graag uitleggen wat in het geval van lyme de rol is van dat psychische en geeste-

lijke stuk. Dit begint met het inzicht dat lyme niet zomaar een infectie is. Lyme is – om dus mee te beginnen – ook een vergiftiging. Gelukkig zijn er steeds meer mensen die dit gaan inzien. Er zijn ook steeds meer mensen die inzien dat deze vergiftiging niet alleen stoffelijk is. Steeds meer mensen ervaren en zien dat lyme een vergiftiging is op meerdere niveaus, namelijk op fysiek, psychisch en geestelijk niveau. Het is een vergiftiging van de hele mens.

Als je van lyme wilt genezen, moet je er dus voor zorgen dat de toxines van de borreliabacterie – de veroorzaker van de ziekte – het lichaam en ook de ziel en de geest gaan verlaten. Je moet je lichaam dus gaan ontgiften, of zoals dat in populair jargon heet, gaan ‘detoxen’. Hier hoort ook bij dat je het lichaam moet helpen om met de schade van de vergiftiging om te gaan. Als je van lyme wilt genezen, moet je dus – parallel aan het detoxen van je stoffelijke, materiële lichaam – ook gaan werken aan het ‘detoxen’ van de giftige, kwaadaardige energieën die jouw psyche en geest teisteren. Dit is waar dit boekje voor een belangrijk deel over gaat.

Toch ben je er dan nog niet. De ‘lymeweg’ is langer dan je denkt. Er is nog iets: de eigenlijke heling. De eigenlijke heling bestaat niet alleen uit het ontgiften van lichaam, ziel en geest, dus ontgiften van al het oude vuil wat daar opgeslagen ligt en waar de borreliabacterie zich in genesteld heeft. Opruimen is niet genoeg, er moet ook weer iets worden opgenomen en opgebouwd. Hier gaan we het ook over hebben. Detoxen is ook een verwerkingsproces, meestal van gebeurtenissen in het leven die pijnlijk waren,

waar je misschien trauma's aan overgehouden hebt. Tijdens deze verwerking kan of moet er een omvorming plaatsvinden, waarbij de oude ervaringen door iets nieuws, namelijk ruimte voor nieuwe ervaringen, vervangen worden. Deze omvorming of transformatie, of hoe je het noemen wilt – 'metamorfose' is er ook een goed woord voor – hangt met twee dingen samen:

1. Aan de ene kant hangt die samen met wat ik – je vindt dat misschien te heftig klinken – 'het kwaad' of 'de duisternis' in lyme noem. In dit opzicht is lyme een ongewone ziekte. Lyme heeft namelijk, wat je ook van veel chronische lymepatiënten zelf te horen kunt krijgen, duidelijk iets met het kwaad, met diepe duisternis te maken. Dit dankt zijn oorsprong waarschijnlijk aan het vreemde feit dat lyme de eerste ziekte op aarde is die niet door de natuur of door een 'god' of de 'duivel' geschapen is, maar door de mens zelf.
2. Het andere waar het voor lyme zo typische karakter van transformatie mee samenhangt is dat veel lymepatiënten erg gevoelige mensen zijn. Lyme zorgt er bovendien voor dat deze gevoeligheid nog verder toeneemt.

Dit, de gevoeligheid en het duistere in lyme, zijn volgens mij de twee factoren die de omvorming, de eigenlijke healing, bewerkstelligen. Het is lastig om het gevolg van het samenwerken of samengaan van deze twee factoren goed onder woorden te brengen. Ik doe het maar even zo: door

de transformatie van de duisternis die bij lyme hoort, kan de gevoeligheid verder ontwikkeld worden naar het intensiever leven vanuit een bewuster 'Ik' en het openen van nieuwe spirituele zintuigen.

In dit boekje wil ik dit gaan uitleggen. Ook al is het lastig onder woorden te brengen, toch wil ik proberen om door te dringen tot wat eigenlijk het spirituele in lyme is. Vanuit het spirituele wil ik dan, zoals al gezegd, kort maar toch vrij concreet – en in principe ook compleet – een idee gaan vormen van hoe lyme werkelijk volledig te genezen is.

Wat hierbij gaandeweg duidelijk zal worden is dat van lyme genezen vooral een geestelijke ontwikkelingsweg is. Dit is een heel ander perspectief dan de overtuiging dat lyme een ziekte is. Het laatste is natuurlijk ook waar, maar een 'perspectief' op een zinvolle toekomst, waarbij je vanuit het diepe dal waar je in zit ook weer gemotiveerd kunt zijn, is bij de heling natuurlijk heel belangrijk. Deze ontdekking van een ander perspectief is de eigenlijke sleutel naar een zinvolle heling. Het perspectief op de geneesweg is dat de menselijke ziel het hogere in zichzelf leert kennen.

Deze geestelijke ontwikkeling, die eigenlijk een door lyme geholpen scholingsweg is¹, komt pas later in dit boekje (hoofdstuk 6 en 7) aan bod. Ik wil nu eerst beginnen met weergeven van belangrijke ervaringen van meerdere lymepatiënten en lymebehandelaars in Nederland. Dit doe ik om een beter beeld te vormen van hoe het in Nederland met lyme gesteld is en hoe we daar met zijn allen

mee omgaan. Het gaat om ervaringen die patiënten en behandelaars met mij en anderen wilden delen. Ik wil deze ervaringen op een rij zetten aan de hand van de vraag: Wat kan er bij de behandeling van Lyme fout gaan?

Hoofdstuk 1:

Falende geneeskunde

Wat kan er bij de behandeling van lyme fout gaan?

Enkele malen per jaar houd ik in mijn winkel een informatiedag over lyme voor behandelaars. De behandelaars die dan komen, zijn bijna altijd therapeuten die in de natuurgeneeskunde, bioresonantie en/of coaching actief zijn. Een vraag die ik op zo'n dag altijd als leidraad stel, is: Wat kan er bij de behandeling van lyme allemaal fout gaan? Het lijkt me goed om ook in dit boekje te beginnen met deze vraag. Die leidt namelijk tot een helder, onopgesmukt beeld van de helaas nog steeds problematische behandeling van lyme en de dus net zo problematische situatie van lymepatiënten. Deze vraag leidt, als we haar onbevangen stellen – waarbij ook hoort dat we de vinger op zere plekken durven te leggen – vanzelf ook naar de spirituele kant van lyme.

Ik geef toe: Wat kan er allemaal fout gaan?, is een op het negatieve gerichte vraag. Ik doe dit bewust want ik wil graag dat ook het negatieve, het lelijke in en rond lyme zichtbaar wordt. Zonder het onder ogen zien van het ne-

gatieve, het duistere in lyme, zal het volgens mij niet lukken om op een positieve manier door te dringen tot de spirituele kant van lyme. Als dat niet lukt, zal het ook niet lukken te komen tot een betere behandeling en aandacht voor de eigenlijke scholingsweg die 'lyme' is. De spirituele kant van lyme kun je zien als iets wat uiteindelijk heel mooi en licht is, maar om in dit licht te komen moeten we (ik zeg 'we', want dit boekje hoopt je, als je lyme hebt, te begeleiden) eerst door een akelig stuk aardse duisternis heen. Ik hoop dat dit duistere heel leerzaam zal zijn en als een verhelderend medicijn mag werken.

Het is bij de informatiedagen nooit nodig dat ik voor de vraag Wat kan er bij de behandeling van lyme allemaal fout gaan? een antwoord klaar heb, want het antwoord komt altijd als vanzelf uit het groepsgepraak naar voren. De behandelaars die aan deze dagen deelnamen gaven altijd vrij open en eensluidend de volgende redenen waarom mensen met lyme vaak niet beter worden:

Redenen voor niet-genezen in het begin van het reguliere behandeltraject:

- desinteresse van de reguliere arts/huisarts;
- verkeerde diagnose door de reguliere arts/huisarts;
- falende reguliere antibioticabehandeling;
- geen (advies voor) alternatieve vervolgbehandeling.

16

Bij de (meestal) later volgende alternatieve behandeling:

- behandeling slaat niet aan;
- behandeling slaat wel aan, maar toch blijven er klachten;

- herstel, maar na een tijdje toch weer een terugval;
- alternatieve behandelingen zijn te duur en worden niet vergoed.

Behandelaars noemen verder altijd een groot aantal *fysieke factoren* die het resultaat van de behandeling meer of minder ernstig negatief beïnvloeden. Ik vat deze factoren hier samen:

- inactief geworden immuunsysteem door (meestal herhaald) antibioticagebruik (= antibioticaschade);
- ernstige uitputting, neurologische schade en schade aan gewrichten door chronisch geworden lyme;
- toxische belasting door zware metalen en farmaceutica (zoals vaccinatieschade);
- toxische belasting door gifstoffen in huis en leefomgeving (waar lymers ook altijd erg gevoelig voor zijn en waar niet-lymers heel vaak nauwelijks begrip voor hebben);
- straling (bijvoorbeeld door mobiele telefoons en wifi);
- belasting door voedingsadditieven, slechte voeding, verzuring en slechte darmfunctie;
- zuurstoftekort in het lichaam en ophoping van gifstoffen door bijvoorbeeld slecht ademen en te weinig bewegen.

Voor het falen van de behandeling zelf worden de volgende (nog steeds *fysieke*) factoren genoemd:

- te veel bestrijden, te weinig ontgiften. Dit is een belangrijke en algemeen voorkomende reden waarom behandelingen falen – zowel regulier als alternatief;

- Lyme is een multisysteemziekte. Dit betekent dat lyme overall en op veel manieren het lichaam ziek kan maken. Hier komt bij dat lyme bijna altijd gepaard gaat met meerdere co-infecties, zoals onder meer Babesia en Bartonella en diverse overlappingen heeft met andere, ook aanwezige en verwante vage ziektebeelden, zoals onder meer CVS, ME, MS of fibromyalgie. Het motto is: 'Lyme komt nooit alleen.' Hierdoor wordt het behandelen van lyme vaak moeilijk en erg individueel. Dat lyme individueel is, dus bij iedereen weer anders, betekent dat deze in feite niet te behandelen is met vaste, gangbare protocollen. Het laatste zou makkelijk zijn, iedereen hetzelfde kuurtje, maar bij lyme werkt dat dus niet. De meeste behandelaars, die zich echt in lyme verdiepen, zijn het hier gelukkig over eens.

Algemene *emotionele en psychische factoren* die vaak genoemd worden, zijn:

- stress. Stress blokkeert genezing. Stress is ook vaak een trigger waardoor lyme opgeroepen wordt;
- trauma's zijn vaak een diepere oorzaak waardoor de levenskracht en motivatie, die nodig zijn om te kunnen genezen, zwak is of zelfs helemaal ontbreekt.

Voor mensen met lyme worden (meestal pas later in het groeps gesprek met de behandelaars) heel specifieke blemmerende *psychische en geestelijke factoren* genoemd. Het zijn vaak mensen die:

- anderen altijd alle aandacht geven en zichzelf daardoor vergeten;
- niet meer 'stromen', op hun levensweg (in hun biografie) stil zijn komen te staan;
- de band met hun eigen oorsprong verloren zijn;
- een 'gefrustreerde' spirituele behoefte of missie hebben;
- een (chronische) boosheid onder in de ziel in zich dragen.

Dit zijn volgens therapeuten punten waardoor het bij de behandeling van lyme fout kan gaan. Ik kan deze punten vanuit mijn eigen ervaring beamen, het klopt ook helemaal met wat lymepatiënten zelf vertellen.

Als we de punten onderverdelen, zien we op de geneesweg aan de ene kant fysieke problemen en aan de andere kant niet-fysieke. In dit boekje gaat het vooral om wat bij de groepsgesprekken altijd als laatste genoemd wordt, namelijk de niet-fysieke, spirituele obstakels. Toch zou het niet goed zijn om nu meteen naar het spirituele door te stomen en de rest onbesproken te laten. We zouden dan misschien heel interessante dingen over het spirituele gaan zeggen, maar daarmee tegelijkertijd 'in de lucht blijven zweven'. We moeten proberen om het spirituele te verbinden met wat in de concrete alledaagse werkelijkheid daaraan ten grondslag ligt, en dat is bovendien in het geval van lyme helemaal nog niet in orde.

Daarom zullen we nu eerst met goede moed langs een aantal niet zo opwekkende fysieke problemen gaan. Omdat ik het spirituele in beeld wil brengen doe ik dat wel zo

dat we meteen kijken of er een samenhang bestaat tussen het een, het psychisch-geestelijke, en het ander, het fysieke. En die blijkt inderdaad te bestaan. Uit het gebrek aan spirituele visie komt onder meer de zeer hardnekkige overtuiging voort dat de borreliabacterie een vorm van kwaad is, die per se bestreden moet worden. Dit is het eerste wat we als we lyme hebben ontmoeten, bij onszelf, bij de huisarts, de complementaire arts en ook bij veel therapeuten.

Heeft het wel zin om de Borrelia te bestrijden?

Een heel belangrijke vraag dus! Er wordt heel veel bestreden, zowel regulier (antibiotica) als alternatief (energetische middelen, kruiden). Toch komt uit de dagelijkse ervaringen van therapeuten en veel chronische lymepatiënten vrij duidelijk naar voren dat bestrijden van de Borrelia niet de meest succesvolle manier is om definitief van lyme te genezen. Door de Borrelia te bestrijden kan lyme minder worden, zelfs verdwijnen, maar kan ook niet minder worden en zelfs erger of heel ernstig worden. Van tevoren is, als je aan bestrijdende behandelingen begint, niet te zeggen welke kant het bij jou opgaat. Bestrijding van lyme heeft, hoe je het ook wendt of keert, dus een paar flinke nadelen. Ik noem er hier drie:

20

1. Het negatieve van bestrijden is dat het vaak niet helpt. En dat is niet alles. Het gevolg is ook dat lyme na een mislukte bestrijding vaak nog moeilijker te behandelen is dan daarvoor. Hoe komt dat? Van de Borrelia is inmiddels

bekend dat deze bacterie door bestrijding overgaat in andere bestaansvormen, zoals de celwandloze vorm, de cystevorm en/of de biofilmvorm. Door van bestaansvorm te veranderen en ook door in compactere weefsels onder te duiken overleeft de Borrelia een aanval met een antibacterieel middel. Tegelijkertijd lijkt het zo dat het bestrijdingsmiddel, zoals farmaceutische antibiotica, toch echt wel helpt. Dit is slechts schijn. Als de bacterie 'onderduikt', lijkt het er inderdaad op dat de bacterie verslagen is, zo voelt dat ook, maar in werkelijkheid zit de bacterie nu nog dieper in het lichaam. Dit gebeurt niet alleen bij farmaceutische antibiotica, maar het kan zich ook voordoen bij een frequentetherapie (bijvoorbeeld bioresonantie), homeopathie en/of door overbehandeling met supplementen en kruiden. Alle bestrijdingsmiddelen bij lyme hebben dit risico. Juist omdat alle bestrijdingsmiddelen dit risico hebben, is het een illusie om te verwachten dat in de toekomst een bestrijdingsmiddel ontdekt zal worden waarbij dit risico er niet meer is.

Waarom is dit een illusie? Dit bestrijdingsmiddel zal – daarvan ben ik overtuigd – niet ontdekt worden, omdat lyme ons leert dat bestrijding niet de oplossing is. Hoe meer je bestrijdt, hoe meer je in de problemen komt, dat is de werkelijkheid. Halsstarrig doorgaan met bestrijden en met het zoeken naar nieuwe bestrijdingsmiddelen levert weinig op. Zelfs als het je in theorie zou lukken om op een mooie dag door bestrijding honderd procent Borrelia-vrij te zijn, is een korte wandeling door een tuin waar teken zitten, of lichamelijk contact met een besmet

dier of een besmette mens, al voldoende om weer een nieuwe besmetting op te lopen. Kortom, bestrijden van de bacterie is gewoon niet de slimste manier om van lyme te genezen.

2. Sommige bestrijdingsmiddelen zijn ook als middel op zichzelf schadelijk. Dit laatste geldt met name voor farmaceutische antibiotica die het eigen immuunsysteem en vooral ook de lever ernstig kunnen aantasten. Deze moeilijk te verhelpen aantasting van onder andere het immuunsysteem en de lever wordt officieel – heel vaag, zeg maar rustig nietszeggend – Post Lyme Syndroom (PLS) genoemd. Je kunt het ook Antibiotica Schade Lyme noemen, dat is duidelijker, want het staat dichterbij de werkelijkheid. Aantasting door antibiotica wordt in de literatuur immuunsuppressie genoemd. Dit betekent onderdrukking van de eigen weerstand. Deze onderdrukking voel je het eerst in de darmen, omdat de darmflora meer of minder beschadigd raakt. Daarna ga je merken dat het eigen immuunsysteem verzwakt is, omdat antibiotica de functies ervan overneemt. Verder is antibiotica een nogal onnatuurlijke, lichaamsvreemde stof die als gif met name de lever belast, wat bij lyme – waarbij de lever toch al zwaar belast is – niet bevorderlijk is. Dit alles bij elkaar kan als resultaat hebben dat iemand na een antibioticakuur helemaal niet meer kan herstellen. Natuurlijk zijn er mensen die door antibiotica genezen, zeker wel, maar tegen welke prijs? Dat de andere vijftig procent van de lymepatiënten, die hetzelfde

kuurtje krijgen, voor de rest van hun leven ziek of zelfs gehandicapt raken door PLS?

Tot zover antibiotica. Voor mij is nog niet helemaal duidelijk wat het effect is van bestrijding door frequenties. Veel lymers zijn enthousiast over frequentitherapieën, zoals bioresonantie en fotonetherapie. Maar met name heel gevoelige mensen hebben vaak het gevoel dat bestrijden met frequenties op de lange duur niet goed voor ze is. Meerdere neuroborreliose-patiënten ervaren door bestrijdende behandeling met elektromagnetische frequenties een snel opkomende Herxheimer-reactie ('Herx') en een sterke toename van een bepaald soort nervositeit, die ze beide als belastend ervaren. Frequentitherapie wordt nog steeds vaak zo ingezet dat het bestrijdende effect heel hoog is. Ook hierdoor kan de goed bedoelde behandeling, ook weer door de toxines die dan opeens vrijkomen, in het tegendeel omslaan.

3. Het meest negatieve effect van rechtstreekse, te agressive bestrijding van de *Borrelia* is dat je als gevolg daarvan heftige en langdurige Herxen kunt krijgen, ook bij kruiden. Herxen worden vaak als positief gezien, omdat de bestrijding dan, wat vaak gezegd wordt, aanslaat. Ik vraag me af wat daar positief aan is. Herxheimer-reacties ontstaan vooral doordat er door de bestrijding in korte tijd veel stoffelijke resten van de bacterie vrijkomen, omdat de bacterie sterft. Het aanslaan van de bestrijding, we kunnen het ook doorslaan noemen, is veel te heftig. De ontbindingsproducten van de *Borrelia*, bepaalde eiwit-

resten, zijn namelijk heel erg giftig. Dit zijn de borrelia-toxines. Als het lichaam deze toxines niet in hetzelfde tempo kan verwijderen als ze bestreden worden, blijven de toxines in het lichaam. Ze worden dan door het lichaam ergens geparkeerd, of, als het om langere tijd gaat, ergens opgeslagen. Deze geparkeerde toxines veroorzaken ontstekingen en allerlei ontregelingen. De ontregelingen (aantasting van het regulatiesysteem) vinden bijvoorbeeld plaats in klieren zoals de schildklier. De ontstekingen zie je in gewrichten (Lyme arthritis), of in het zenuwstelsel (neuroborreliose) en nog op talloze andere plaatsen in het lichaam. Deze ontstekingen kunnen zo ernstig zijn dat je er blijvende ernstige schade door oploopt. Dit gebeurt dus vooral als de dosering van bestrijdingsmiddelen te hoog is en de ontgiftende maatregelen te laag zijn. Therapeuten en artsen die lyme behandelen zouden er daarom over na moeten denken of 'bestrijding' aan de ene kant, en 'ontgiftend vermogen' aan de andere kant, niet minimaal in evenwicht moeten zijn. Daarbij moet altijd als eerste stap gewerkt worden aan het vergroten van het ontgiftend vermogen. Ik zie dit als een basisregel van lymebehandeling.

Uiteindelijk, op zijn sterfbed in 1895, gaf ook de grote microbioloog Louis Pasteur het toe: 'Het gaat niet om de bacterie, het gaat om het milieu.' Met andere woorden, het gaat er niet om dat je de bacterie bestrijdt, het gaat erom dat je je eigen lichaamsmilieu verandert. Hoe verander je dat? Een voorbeeld. Als het lichaams-

milieu te zuur is, dan is dat in het voordeel van de Borrelia. Een te zuur lichaamsmilieu kun je bijvoorbeeld krijgen door het eten van te veel suiker. Wat je hieraan kunt doen lijkt simpel, je moet namelijk minder suiker gaan eten. Maar dat is inderdaad iets té simpel. De zuurgraad van je lichaam krijg je namelijk lang niet altijd omlaag door minder suiker (en andere verzurende voedingsmiddelen) te gaan eten. Of je wel of niet 'zuur' bent heeft namelijk ook te maken met hoe je je voelt en wat je denkt, dus met het psychische en het geestelijke milieu. Je kunt 'zure' gedachten hebben, die je innerlijk nog steeds heel zuur maken, terwijl je geen suiker meer eet. Je kunt ook zure gevoelens hebben waardoor je een zuurpruim wordt. Zuur voelen en zuur denken gaan vaak samen. Zuur zijn in de ziel betekent dat je bovendien, na een tijdje suikervrij gegeten te hebben, toch weer suiker gaat eten, waardoor je weer terug bij af bent, plus een teleurstelling in jezelf rijker. Wat ook kan is dat je toch de discipline hebt om op een suikervrij dieet te blijven en, wat soms nog kwalijker is, dat je jouw suikerbehoefte op een andere manier gaat compenseren. Je kunt heel fanatiek en streng suikervrij gaan eten. Niets op tegen, maar als je dit uit zelfdwang doet, is dat psychisch toch weer heel zuur en erg energieslopend. Je denkt: ik eet gezond, maar je komt op het tegenovergestelde uit omdat je niet meer in balans bent, want je dwingt jezelf.

Dit suikervoorbeeld, om duidelijk te maken hoe je het lichaamsmilieu kunt veranderen, is op zich een goed voorbeeld, maar dus in de praktijk niet zo simpel als het lijkt.